

لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۱/۲۶ شورای انقلاب

ماده ۱ - اراضی موردنظر در این قانون چهار قسم اند :

الف - اراضی موات و مراتع

ب - اراضی آباد شده توسط افراد یا شرکت ها که دادگاه صالح اسلامی به استرداد آن ها حکم داده است.

ج - اراضی بایر که قبلاً "دائر بوده و برحسب ملاک های رژیم قبلی ملک اشخاص یا موسسات شمرده می شده است .

د - اراضی دائر

ماده ۲ - اراضی بند الف و بند ب در اختیار حکومت اسلامی است و حکومت موظف است با رعایت مصالح جامعه و حدود نیاز و توانائی اشخاص بهره برداری از آن ها را به افراد یا شرکت ها واگذار کند یا در مواردی که مصلحت جامعه ایجاب کند به کارهای عام المنفعه اختصاص دهد.

در مورد اراضی بند ج دولت با رعایت ضوابطی که در مورد اراضی بند د خواهد آمد نخست به صاحبان آن ها اولویت می دهد تا به عمران آن پردازند و اگر اقدام نکردند آن ها را در اختیار خود می گیرد تا کشت و بهره برداری از آن ها را به افراد واجد شرایط واگذار کند.

ماده ۳ - هرگاه مالک در این گونه اراضی تاسیساتی احداث کرده باشد درباره آن ها به ترتیب زیر

عمل می شود :

الف - تاسیسات کشاورزی در مورد این تاسیسات ، اگر مالک عملاً "از آن ها استفاده کند قسمت

مورد استفاده او با رعایت حدودی که در مورد اراضی بند د خواهد آمد، در اختیار او می ماند و بقیه در

اختیار زارعین دیگر گذارده می شود و اگر عملاً "از آن ها استفاده نکند همه آن ها در اختیار زارعین

دیگر گذارده خواهد شد و به هر حال بهای آن چه در اختیار دیگران گذارده شود ، پس از کسر بدهی

های مالک به بیت المال اعم از حقوق شرعیه و مظالم و نظائر آن ها، به او پرداخت می گردد.

ب - تاسیسات دیگر که مستقیماً به امور کشاورزی مربوط نمی شود، از قبیل خانه شخصی ، کارگاه های فنی غیر کشاورزی ، دامداری و نظائر این ها. این گونه تاسیسات با آن مقدار از زمین که در عرف محل مورد نیاز آن هاست در دست مالک باقی می ماند.

ماده ۴ - در مورد اراضی بند د ، اگر مالک شخصاً به امر کشاورزی در آن ها اشتغال دارد، تا سه برابر مقداری که در عرف محل برای تامین زندگی کشاورز و خانواده او لازم است در اختیار او می ماند و اگر شخصاً به کشاورزی در آن ها اشتغال ندارد و منبع درآمد دیگر کافی برای تامین زندگی خود و خانواده اش ندارد، فقط تا دو برابر مقدار مزبور در اختیار او می ماند و در مورد بقیه در جاهائی که کشاورزانی وجود دارند که فاقد زمین زراعتی هستند و جز از راه گرفتن مازاد زمین این گونه مالکان نمی توان آن ها را صاحب زمین زراعتی کرد ، وظیفه آن ها این است که مازاد بر حد مذکور را به این گونه زارعین واگذار کنند و اگر به میل خود به این وظیفه عمل نمایند به مقتضیات ولایت به حکم حاکم از آن ها گرفته و در اختیار کشاورزان نیازمند گذارده می شود و دولت بهای نسق این زمین ها را پس از کسر بدهی های مالک به بیت المال به او می پردازد.

تبصره ۱ - در صورتی که در محل یا نزدیک آن زمین های بند الف و ب و ج وجود داشته باشد اول آن زمین ها به کشاورزان داده می شود و اگر کافی نبود ، نوبت به بند " د " می رسد.

تبصره ۲ - زمین های وابسته به دامداری ها برای تهیه علوفه مشمول این ماده نیست.

تبصره ۳ - واحدهای مکانیزه کشاورزی که تقسیم شود و لازم است که به صورت تعاونی به کشاورزان واگذار گردد.

ماده ۵ - هیئت مسئول واگذاری زمین :

امور ذکر شده در بالا، توسط هیئت هفت نفره انجام می گیرد و دیگران حق دخالت ندارند.

ترکیب هیئت هفت نفره:

این هیئت تشکیل می شود از نمایندگان زیر:

۱ - دو نفر نماینده وزارت کشاورزی

۲ - یک نفر نماینده وزارت کشور یا استانداری محل

۳ - یک نفر نماینده جهاد سازندگی

۴ - یک نفر نماینده حاکم شرع و ولی امر

۵ - دو نفر نماینده مردم ده به تایید نماینده حاکم شرع

وظایف هیئت هفت نفره:

۱- حل و فصل قضایای مورد نزاع مربوط به اجرای این قانون (در موارد اعمال ولایت صرفاً" نظر نماینده حاکم شرع معتبر است)

۲- واگذاری زمین با توجه به مواد این لایحه

۳- تشخیص صلاحیت و میزان استفاده از وام و امکانات کشاورزی در طول اجرای این قانون

ماده ۶- ضوابط واگذاری زمین :

۱- در واگذاری زمین ، به روستائیان بدون زمین یا کم زمین و فارغ التحصیلان کشاورزی و افراد علاقمند به کار کشاورزی به ترتیب اولویت داده می شود.

۲- واگذاری بهره برداری از زمین برای مدت معین (چند سال) با توجه به شرایط خاص منطقه است و در صورت عملکرد مطلوب واگذاری زمین تمدید می شود.

۳- واگذاری زمین می تواند به صورت شرکت و تعاونی یا فردی باشد و تشخیص آن با هیئت هفت نفری است.

۴- زمین بدون عذر موجه نباید معطل بماند.

۵- باید عملکرد روی زمین به گونه ای باشد که موجب اتلاف زمین نشود.

۶- زمین های واگذاری قابل انتقال نمی باشد، مگر با اجازه دولت و رعایت میزان مندرج در ماده ۴ در مورد انتقال گیرنده

۷- کشت روی زمین ها باید با توجه به نیازهای جامعه باشد.

ماده ۷- مسئول اجرای این قانون :

وزارت کشاورزی موظف است در تهران ستادی برای اجرای این قانون تشکیل دهد که مرکب است از :

۱- نماینده تام الاختیار حاکم شرع و ولی امر

۲- نماینده تام الاختیار وزارت کشاورزی

۳- نماینده تام الاختیار دادگستری

۴- نماینده تام الاختیار وزارت کشور

۵- نماینده تام الاختیار جهادسازندگی

ماده ۸- کلیه قوانین مخالف این قانون لغو می شود.

ماده ۹- این لایحه قانونی جایگزین لایحه قانونی نحوه واگذاری و احیاء اراضی در حکومت

جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۸/۱۲/۱۱ می باشد.

واژه نامه

۱ - **اراضی بایر** - زمین هائی است که سابقه احیاء دارد ، ولی به علت اعراض یا عدم بهره برداری بدون عذر موجه مدت ۵ سال متوالی متروک مانده باشد.

۲ - **اراضی دائر** - زمین هائی است که احیاء شده و مستمرا مورد بهره برداری می باشد. غیر از اراضی فوق الذکر زمین هائی که به نحوی از انحاء در رژیم سابق ، ملی اعلام شده (زمین هائی که جهت محیط زیست و شکارگاه ها و جلوگیری از بدی آب و هوا ، در ملکیت دولت درآمده است)

۳ - **اراضی موات** - زمین های غیرآبادی است که سابقه احیاء و بهره برداری ندارد و به صورت طبیعی باقی مانده است .

۴ - **اراضی آیش** - زمین دایری است که به صورت متناوب طبق عرف محل برای دوره معینی بدون کشت بماند.

۵ - **نسق** - عملکرد عمرانی کسی که به آبادی زمین اقدام کرده است .

شورای انقلاب اسلامی ایران

روزنامه رسمی شماره ۱۰۲۸۵ مورخ ۱۳۵۹/۳/۲۹

شماره ۳۶۲۶ - ۱۳۵۹/۳/۵

آئین نامه اجرائی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در

حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۹/۲/۳۱

مبحث اول - تعریف و واژه نامه

ماده ۱ - اصطلاحاتی که در این آئین نامه به کار برده می شود از نظر اجرای آن به شرح زیر تعریف می شود :

۱ - **کشاورزی**: عبارت است از بهره برداری از آب و زمین به منظور تولید محصولات گیاهی و حیوانی (از قبیل زراعت ، باغداری ، درختکاری مثمر و غیرمثمر ، جنگل داری ، جنگل کاری ، دامداری ، پرورش طیور و زنبور عسل و آبزیان)

۲ - **خانوار** : عبارت است از رئیس خانواده و افراد تحت تکفل او که در حکم یک شخص خواهند بود.

انواع اراضی به شرح ذیل تعریف می شود :

۳ - **اراضی بایر** - زمین هائی است که سابقه احیاء دارد ولی به علت اعراض یا عدم بهره برداری بدون عذر موجه مدت ۵ سال متوالی متروک مانده یا بماند.